XIII. évfolyam Budapest. 206. szám. Hétfő, 1879. julius 28.

Hirdetések és nyiltterek
felvétetnek árszabály szerint
a kiadó hivatalban:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. sz.

Hirdetések felvétetnek a külföldön:
Bécsben: Oppelik A.-nál, Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolfnál, Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Voglernél, Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és társánál, Wollzeile Nr. 12.
Párisban: Havas, Lafitte & Comp.-nál, Place de la Bourse.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és társánál.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. szám.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem küldetnek.

Előfizetési dij:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:

Egy évre	20.—
Félévre	10.—
Negyedévre	5.—
Egy hóra	1.80

Egy szám 6 krajczár.

TÁVIRATOK.

Szeged, jul. 27. (Az „Egyetértés“ távirata.) A Pallavicini őrgróf által alapitott Sándorfalva községbe az algyevi lakosoknak csak egy része jelentkezett telepitvényesekül, jóllehet az algyeviek elsőbbségére kitüzött 45 napi határidő már lejárt. Most mások is jelentkezhetnek sándorfalvi lakosokul. Ugy halljuk, eddig több mint 300 házhelye van lefoglalva az uj községnek.

Dorozsmán már befejezték a kárbecslést. 419 egészen és 147 részben elpusztult házban és ez ezekben levő ingóságokban szenvedett károk összege 118411 forintot tesz a felvétel szerint.

A Herrich fölolvasásában Szeged ellen felhozott alaptalan vádak megczáfolására szolgáló munkálat már elkészült és jövő vasárnap terjesztetik a városi közgyülés elé.

Az okmányokra támaszkodó emlékirat alaposan megczáfolja Herrich ur állitásait és kimutatja, hogy Szeged város a Maros levezetésébe 1858-ban beleegyezett s hogy maga Herrich volt az, ki 1860-ban terjedelmes javaslatban szólalt föl a Maros levezetése ellen.

A Szeged város megbizása folytán Szluha Agoston és Novák József által szerkesztett czáfoló irat közlését a helybeli lapok már kedden megkezdik.

Szeged, jul. 27. (Az Egyetértés távirata). Az itteni közegészségi viszonyokról következőket jelenthetem: Junius elején, midőn az első hagymázesetek kezdtek jelentkezni, méltó aggodalom szállta meg a hivatott köröket, főleg azért, mert egészen julius közepéig határozott tulsulyban voltak a veszélyes jellegü küteges hagymázos esetek. És kétségkivült jogosult, kivánatos volt dr. Singer Mátyás városi és kórházi főorvos azon erélye, melyet kifejtett, hogy a városi állandó közkórház fiókjaként Ujszegeden a hagymázbetegek részére barakkórház állittassék, a melyben a kezelő orvoson kivül állandó orvosi fölügyeletről is van gondoskodva. Ennek és ezzel a betegek elkülönitésének köszöntető a szerencsésebb viszonyok mellett első sorban, hogy a hagymáz nagyobb pusztitást nem vitt véghez. Julius közepe óta már a hasi typhus van tulsulyban és a lefolyt héten már egyetlen küteges hagymázbeteg sem vétetett föl a kórházba s ott a mult héten hagymázbeteg egyetlen egy sem halt el. (S bizonyára ebből a tényből sürgönyözte tegnap az „Országgyülési Értesitő“ nagy általánosságban, hogy „az egészségi állapot kielégitő, a héten egy halálesetsem fordult elő.“ No már ily árkádiai állapot még sincs Szegeden.) Ilyen körülmények közt ma el lehet mondani, hogy a legaggasztóbb állapotokon átestünk, s hogy most, a jelen rendkivüli körülmények közt a viszonyok eléggé megnyugtatóknak mondhatók, annyival is inkább, mert a magángyakorló orvosoktól is kedvező jelentéseket lehet hallani.

A gyermekek közt azonban nem csekély, sőt mondhatni a szokottnál nagyobb a halálozási arány, ami nagyon is megfejthető azon körülményből, kogy itt most legtöbb szülő gyermekeit a szokott gondos ápolásban és jó élelmezésben legjobb akarat mellett sem részesitheti. A mult hét folytán az előző hétről fennmaradt 34 hagymázos beteghez még 14 vétetvén föl, az összesen 47 hagymázos közül gyógyultan elbocsáttatott 14, és igy, miután egy sem halt el, 33 maradt gyógykezelés alatt.

—

Amsterdam, jul. 27. A hirlapok állitják, hogy az egykori miniszterelnök Heemskerk (konzervativ) meg van bizva egy uj kabinet alakitásával és ezen megbizást ideiglenesen el is fogadta.

Athén, jul. 26. (Éjjel) Miután az ellenzék vezetői a kamara bizalmi szavazatát idézték fel, Komonduros miniszterelrök egy királyi rendeletet olvasott fel, mely a kamara feloszlatását mondja ki.

Bécs, jul. 27. Egy vezérczikk a „Montagsrevueben“ bizonyitja, hogy oly Taaffe miniszterium nem létezik, melyben a német elem és a német eszmék nem birnának mérvadó befolyással. Az ugyan igaz, hogy Taaffe grófnak meg van nehezitve ezen programm fenntartása. Azon publicisztikus közlönyök, melyeket az alkotmány párt képviselőinek szoktak volt tekinteni, tudva vagy nem tudva az államjogi frakczionak malmára hajtják a vizet, midőn Taaffe grófot ugy mutatják be, mint olyan embert, kit ők egészen elhagytak és még arra is törekednek, hogy a koalicziót a haladó és az államjogi párt közt megakadályoztassák. Igen természetes, hogy a cseh és a feudális előharczosok azt kizsákmányolják. De ezen fondorlatok sem képesek Taaffe grófot a maga szándékaiban megingatni. Az is igaz, hogy a cseheknek, lengyeleknek, az államjogi pártnak, a feudalisoknak és haladó pártiaknak elismert vezetőik vannak és a velök értekezést ugy tekinthetni mint kiegyezést a párttok közt. Egészen másképállanak a dolgok az alkotmánypárt konzervativ részével, melynek a Taaffe kabinetben a vezérszerep van kijelölve, noha az számszerint a legnagyobb frakczió, de még sem bir elismert vezetőkkel és Taaffe grófnak magára kell vállalni azon fáradságos munkát, annak számos tagjaival értekezésbe bocsátkozni. Ez által a dolgok fejlődése késleltetve van, de azért a jövendőbeli kabinet elnök missziója még sem fog kudarczot vallani. Egy a kormányt erélyesen támogató Prágában meg lesznek elégedve és némely megengedhető koncezsiók által a passzivitási politika elhagyására meg lesz vetve az alap.

Berlin, jul. 27. A „Post“ jelenti, hogy Essen városa képviselő-testülete Bismarck herczegnek egyhangulag megszavazta a diszpolgárságot.

Róma, jul. 27. A szenátus 60 szóval 15 ellen elfogadta a vasuti törvényjavaslatot, továbbá a szeszgyártási javaslatot.

Budapest, julius 27.

Mint ezt már sejtettük s több izben ki is mondottuk véleményünket, a novibazári szandsákság elfoglalása osztrák-magyar csapatok által alkalmasint egészen el fog maradni. Hogy ott alól a helyzet éppen nem oly kitünő, mint azt némely kormánylapok elakarják hitetni a közönséggel, azt már kétségbe sem lehet vonni. Ez előtt pár nappal Bécsben a „Neue Freie Presset“ lefoglalták, mert azt irta, hogy Boszniában uj felkelési tünetek mutatkoznak. Most a hivatalos lapok azt mondják, hogy azon csetepaték, melyeket az osztrákok felkelő bandák ellen vivtak, nem voltak oly komolyak, és hogy azok nem is felkelők, hanem rablók lettek volna. A muszka, sőt más hirlapok is azt irják, hogy Ausztriának szándéka az okkupácziót Szalonikiig kiterjeszteni. Mind ezen hirek oly homályosak és ellentmondásosak, hogy azokból bajosan lehet kiokosodni, az az egy bizonyos, hogy a porta még most is titokban Ausztria ellen működik, és talán nem egészen téves azon feltevés, hogy a lázitás Boszniában a porta részéről jön.

Az albánok, hol a liga ujra szervezkedik, ép oly kevésbé támaszkodnak a portára, mint Ausztria bizhatik Törökország őszinteségében. Most az albán liga ugyan ez okból felkelésre készül és arra lázitja a népet, mivel ott azon hir van elterjedve, hogy Törökország cserbe fogja hagyni az albánokat. Ott most Hassu-Tachsim és Abdi Cserkesz török parancsnokok alatt 36,000 török katona áll. Ezek ugyan magok sincsenek megelégedve, mert még mindig nem kapják meg zsoldjukat, ugy, hogy ha a felkelés Albániában kitörnék, a porta aligha számithatna hüségükre.

A bizalmatlanságot az albánoknál a porta iránt azon körülmény keltette fel, hogy ez utóbbi az államjavakat el akarja adni és az adót előre kivánja behajtani Epirusban. Ebből az albánok azt magyarázzák, hogy a porta Epirust kész Görögországnak átengedni. Az albánok most ugyan csak mintegy 10,000 katona felett rendelkeznek, és ha a felkelés kitörnék, legalább is még 20,000 emberre volna szükségük. A Novibazárban tartott gyülésben három pontot állapitott meg az albán liga, még pedig: 1-ször. Önkénytesek toborzását és e végből ügynököket küldött Djakovába, Ipekbe, Pristinába, Monastirbe és Mitroviczába, hogy ezen kerületekben egyelőre mintegy 14 tábort — 5—6 embert — szervezzenek. 2-szor. Két jegyzéket küldjenek el, az egyiket a portának, melyben ez felkérnék, hivja vissza csapatait Janinából, Artából, Prevkságból és Larissából, azon rab jó fegykivül pedig küldjön nekik 50 ágyut és 30,000 davert a görögök ellen. Az albánok ellenben kötelezik magukat, hogy a hadjárat után, ha a görögöket legyőzték, a portának vissza fogják adni Thesszáliát és Epirust. A másika az albánokhoz intéztetnék, melyben a népet fegyverre szólitják a görögök elten. 3-szor. Egy jegyzék kibocsátását a hatalmasságokhoz, melyben ezeket felkérik, védenék meg nemzetüket a görögök és törökök ellen, hogy Janinát ne legyenek kénytelenek átengédni. Ezen gyülésben az albán liga egyik tagja azt a javaslatot tette, hogy ne forduljanak valamennyi hatalmasságokhoz, hanem csak egyhez, t. i. Olaszországhoz. Ebből csakugyan az látszik, hogy az agitatió Albániában Olaszország részéről még sem szünt meg egészen.

Törökországban a miniszterválságnak vége van, legalább egy időre, mig a szultán szeszélye mást nem idéz majd fel. Mint az utolsó hirek jelentik, Abdul Hamid elfogadta Kkeireddin pasa programmját és megigérte, hogy ezentul nem fog mindent maga feje szerint tenni és a reformokat, melyeket Anglia sürget, életbe léptetendi. De ugy látszik mégis, mintha Törökországnak ismét kedve volna háborura, ezt nem csak az látszik igazolni, hogy az epirusi államjavakat el akarja adni és az adót előre behajtani, hanem még az is, hogy ismét nagy mennyiségü fegyvereket vásárol be. Mint Angliából jelentik, az amerikai „Normon Monarch“ nevü hajó nagy számmal szállit fegyvereket Newhavenből Törökország számára. Azt ugyan még nem tudhatni, vajjon Görögország ellen, csak annyit, hogy ez igen feltünő épen most, midőn némelyek szerint Andrássy mégis okkupálni akarná a novi-bazári szandsakságot.

Már I. Sándor bolgár fejedelem is utánozni kezdi patronusát, a muszka czárt, a mennyiben ő is fejedelemségo egy részében, jelesül a Duna melletti vidéken, ostromállapotot készül hirdetni. Mint Zsófiából jelentik, azon részében Bulgáriának azonnal ki fog törni a forradalom a török lakosságnál, mihelyt a muszkák onnét kitakarodnak.

Valamint Törökországban, ugy Romániában is vége a miniszter válságnak, Bratianonak sikerült egy koalicziót miniszteriumot alakitani. De vajjon szerencsésebb lesz e ezen miniszterium az elébbinél, azt még nem tudni, elfogja-e intézhetni a zsidó kérdést.

A miniszterválságok: most valóságos járvánnyá lettek Európában, sehol sem hallani egyébről mint effélékről. Igy vari ez Ausztriában, igy volt Törökországban, Romániában, Hollandiában és Belgiumban, csak két külügyér van most Európában, ki nem fél miniszter változástól, Andrássy gróf és Bismarck herczeg, nálunk pedig a kétszer háromságos Tisza Kálmán.

Franczia országban a bonapartisták csakugyan megállapodtak abban, kit ismerjenek el császárjuknak in partibus infidelium. Bármi nehezen esett is nekik a savanyu almába harapni, de nem lévén más választásuk, Napoleon Jeromos herczeget kiáltották ki zsinatukban császárnak, daczára Mackau és Cassagnac Pál tiltakozásainak. Hogy ezen választás meg tartsa komikus jellegét, ez csak a franczia kormánytól függ, csakhogy ettől épen nem lehet semmi jót remélni. A miniszterium a nemzet a legfontosabb életkérdéseiben valóságos bünös gyengeséget, majdnem gyávaságot árul el. Legujabban kijelentette azt is, hogy ha Ferry nevelési törvényjavaslatát nem viheti keresztül a reakczionárius szenátusban, akkor abból kábinet kérdést nem csinál. Látni, minő agyagból gyurvák ezen urak. Ott, hol a Blanqui választása érvényességéről, az átallános amnesztiáról, a május 16-diki miniszterium perbe fogásáról volt szó, készek voltak ezen kérdéseknek inyük szerinti megoldásához kötni megmaradásukat, ott pedig, hol egy ártalmas egyházi rendet kellene ártalmatlanná tenni, azt fel sem veszik. Még azon boszszankodásukra sem lehet nagy sulyt fektetni, melyet a felett fitogtatnak, hogy Angliában az elesett Napoleon Lajos herczegért az udvar és az arisztokraczia egy része oly nagy rokonszenvet tanusitott és ha csak ugyan boszankodnak rajta, ez csak azért van, mert azon csillagok letüntek. Vajjon ha Angliában ovácziókkal tisztelnék Jeromos herczeget boszankodnának e?

Egyébiránt azon rekonszenv Angliában a bonapartisták iránt sem éppen oly átalános, mint azt sok hirlap kikürtölte, legfeljebb is az udvarnál található az, ugy nem különbun igen kétes, fognak-e a császári herczegnek a Westminster apátságban siremléket felállitani. A „Daily News“ ugyan is azt irja, hogy ha csak tizedrészét akarná közölni azon leveleknek, melyek ezen siremlék emelése ellen tiltakoznak, akkor azokkal minden hasábjait megtöltené.

Azon hir, hogy Németország csakugyan háborura készült, tegnapi napon Moltke tábornagynak megmaradásáról szóló tudósitás által ismét uj megerősitést nyer. Vajjon mit forralhat Bismarck?

Budapest, julius 27.

Az angol „Truth“ czimü lap a következő uagy fontosságu hirt közli: „Németországból“. ugymond az idézett lap, „azt irják hitelt érdemlő forrásból, hogy Vilmos császár agyvelő csontosulásban (ossificatio cerebri) szenved, ugy hogy egész emlékező tehetségét elvesztette. Azt hiszik, hogy Bismarck herczeg konzervativ politikáját nem oly könnyen vihetné keresztül, ha mindenki nem volna arról meggyőződve, hogy a császár uralkodása már ugy sem lehet hosszasb tartamu és hogy a trónörökös nemsokára apja helyébe fog lépni. — Az egész világ tudja, hogy a trónörökös és még inkább neje éppen nem barátai azon pártnak, melyre Bismarck herczeg még most annyira támaszkodik.“

A „Daily Telegr.“ julius 25-diki száma ezen felirattal: „Gróf Zichy,“ az Asbóth-Zichy botrányra nézve a következőket irja: „Nagy izgalom uralkodik Budapesten egy nagyon botrányos ügy következtében, melyben egy magyarországi államtitkár, Zichy gr. erősen van kompromittálva. Különféle szégyenletesfelfedezéseket, melyek egy nem régiben Bécsben tartott bünügyi tárgyalásnál czimek és rendjelek adás-vevése tárgyában napfényre jöttek, más még sulyosabb vádak követtek, melyek egy pesti hirlap által Zichy gróf ellen felhozattak. Azzal vádolják ugyanis a grófot, hogy több izben borravalókat fogadott el, sőt ki is csikart, és a legnagyobb baj ezen ügynél az, hogy a gróf ezen vádak egyikéből sem birta magát tisztázni. Még a félhivatalos bécsi „Fremdenblatt“ is igen kemény vezérczikket hozott ezen ügyről, melyben kifejezi csodálkozását azon, hogy a magyar kormány mindeddig nem inditott meg vizsgálatot. Tisza Kálmán magaviselete ezen ügyben magyarázhatlan. Mikép engedheti meg, hogy ilyesmi történhetik és ezen magaviseletet Bécsben ép ugy, mint Pesten: igen szigorun megrójják. Egy esti táviratunk azt jelenti, hogy az összes magyar kabinet állása ez által erősen megvan ingatva, és hogy Zichy gróf ellen még sulyosabb vádak fognak emeltetni, melyek rögtöni leköszönését elkerülhetlenné teszik. Ezen ügy annyival inkább nagy feltünést okoz, mivel még eddig ily megvesztegetési vádak nem fordultak elő.

Az osztrák-magyar vámkonferenczia által, Boszniának és Dalmáczianak a közös vámterületbe való bekeblezésére helyesebben „felvételére“ vonatkozó törvényjavaslatok és rendeletek kidolgozására annak idejében kiküldött albizottság tanácskozásait öt napi ülésezés után ma bevégezte. Ezen albizottságban az osztrák kereskedelmi miniszteriumot Bazant miniszteri tanácsos és Kalchberg osztálytanácsos; az osztrák pénzügyminiszteriumot Schuk osztálytanácsos; a magyar kereskedelmi miniszteriumot Matlekovics miniszteri tanácsos és Mihalovics min. titkár, végre a magy. pénzügyminiszteriumot b. Salmen Jenő osztálytanácsos képviselték. Az albizottság egy a monarchia mindkét törvényhozása elé terjesztendő törvényjavaslatot dolgozott ki, melynek végleges szövegezése még csak egy augusztus közepén tartandó közös ministeri értekezleten fogna megállapittatni. Időközben a pénzügyminiszteriumban a közvetett adóknak s a monopoliumnak Boszniában leendő életbeléptetésére vonatkozó törvényjavaslatot is ki fognak dolgoztatni. A vámkonferenczia osztrák tagjai ma este visszautaznak Bécsbe.

A prágai Pokrok legutóbbi számában a csehek és a magyarok közti viszonynyal foglalkozik. „A magyarok és a csehek között korábbi években fennállt ellentét — igy szól — elvesztette alapját, mivel a Lajthán tul felismerték azon állást, melyet Magyarország magának kivivott s mivel felismerték, hogy a cseh kérdés tisztán Cislajthániának belügye. A csehek nyiltan kijelentik, hogy az általuk kezdett harcz semmi esetre sem irányul Magyarország azon államalkata ellen, melyet e birodalom magának kivivott, s mely fennáll s fenn fog állani, bármiként alakuljanak is jövőben a dolgok Cislajthaniában. Ellenséges részről annak idején azon hamis hirt terjesztették el, hogy a csehek czéljaik elérésével minden fennálló államalkatot fel akarnak forgatni Ausztriában. — Igaz ugyan, hogy s csehek évekkel ez előtt, a mikor meg másképállták viszonyok, első sorban önmagukra gondoltak, hogy kivánságaik akkor tovább mentek, mint ma, midőn egyes állami intézmények már consolidálódtak, s midőn követeléseik egy részét az állam egész érdekében készek feláldozni, ha t. i. mindaz, a mi a nemzeti lételőkhez szükséges, megadatik nekik. Mindamellett ki kellett jelentenünk, hogy sok, nagyon sok pont van a két államnak egymáshozi viszonyaiban, a minek megváltoztatása magának Magyarországnak érdekében is kivánatos lenne.“ A czikk további folyamából még felemlitjük azon biztositást, hogy a csehek nem fogják ellenségesen viselni magukat a magyar viszonyokkal szemben.

Figyelmeztetjük és kérjük tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük e hó végével lejár, hogy ujabb megrendeléseiket mielőbb megtenni méltóztassanak.

Lapunk előfizetési ára:

Augusztus hóra	—	1 frt 80 kr.
Augusztus—szeptember	—	3 frt 60 kr.
Augusztus—október	—	5 frt — kr.
Augusztus—deczember	—	8 frt 60 kr.

Lapunk minden nap, tehát hétfőn és ünnepek után következő napokon is megjelen.

Az előfizető nevének, czimének, lakhelyének s az utolsó postának tisztán s olvasható kiirását kérjük, hogy a lap szétküldésében hiba ne történjék.

Előfizetést a hó bármely napjától elfogadunk.

Régi előfizetőink legczélszerübben cselekszenek, ha czimszalagjukat a postautalvány szélére ragasztva beküldik a kiadóhivatalnak.

☞ *Az előfizetési pénzek és postai utalványok Budapestre az „Egyetértés“ kiadóhivatalába (himző utcza 1. szám alá) küldendők.*

Az „Egyetértés“ kiadó hivatala.

UJDONSÁGOK.

— jul. 27.

* Időjárás Budapesten. Ma még délelőtt, sőt délután is tiszta meleg nyári nap sütött. Este borulni kezdett s nagy szél támadt. Hőmérő állása délben 24, este 18½ R°.

— Személyi hirek. Péchy Tamás közlekedési minsizter tegnap este Bécsbe utazott. — Gouzien az Arrogante ünnepre Budapestre jő. Vele jő Fillot hirlapiró is a Journal de Paris egyik szerkesztője. — Zichy Ferraris Viktor belügyi államtitkár, mint a bécsi lapoknak Budapestről sürgönyzik két havi szabadságidőt kért.

— Adunaszabályozás. Pozsony városa, Pozsonymegye és a pozsonyi kereskedelmi kamara a dunaszabályozás tárgyában vegyes bizottságot küldött ki, mely tanácskozásainak eredményét már fölterjesztette a közlekedési miniszteriumnak. Közöljük e fölterjesztésből a következőket: „Magyarország folyamai egymással szoros egybefüggésben állanak és egymásra kölcsönös, élénk behatást gyakorolnak; az olyan szabályozást tehát, mely valamely folyamnak csak egyes részeit avagy csak egy folyót szemel ki tárgyává, az abbeli érdekek helyes ápolásának nem tekinthetjük. Magyarország egész folyamvidéke egyöntetü, rendszeres és gyökeres gondviselést kiván, ezen a nemzet kebelében is már hatalmasan elterjedt meggyőződésének nagy nyomatéku megerősitését találja az alulirt együttes értekezlet azon tényben, hogy azon külföldi szakférfiak, kik a Tiszaszabályozásának kérdésében hivattak meg, szükségesnek látták a Dunát is bejárni. Ugyancsak a mondott szempontból tanácsosnak és szükségesnek látná az értekezlet, hogy az emlitett külföldi szaktekintélyek szemléjüket és véleményüket a felső-Dunavidékre is kiterjeszszék. Hiszen a Fel-Duna is évről-évre nagy károkat okoz hazánk földjében és egyéb fekvő javaiban; Pozsonymegyének a különféle miniszteriumoknál fekvő, ismételt felterjesztései megdöbbentő adatokat szolgáltatnak e tekintetben, és a jegesárvizek eszélye évről-évre növekszik. és a mi nemzetgazdasági tekintetből még fontosabb: a Fel-Duna szabályozásának hiánya miatt mezőgazdaságunk, melyet anyagi állásunk létalapjának kell elismernünk, elveszti a legolcsóbb s ennélfogva a külföld irányában legfontosabb szállitási eszközét, amit különösen Amerikának naponkint nyomasztóbbá fejlődő versenyével szemben valóban nemzeti bünül kell magunknak felrónunk Dunánknak Széchenyi dicső kora óta napjainkig folyton szem elé állitott és bennünket már-már tehetetlenséggel vádoló sajnos állapotát ama szétszórt védmüvek, melyeket államköltségen évenkint emelünk, nem javitják, sőt tettleg rosszabbá változtatták, mint volt ezelőtt. Ezen állapot tehát Fel-Dunánknál ép ugy megköveteli a szakértők javaslatát és az alapos orvoslást, mint hazánknak többi folyamvidékeinél. Ezen oknál fogva és áthatva azon meggyőződés által, hogy a közmunka- és közlekedési miniszterium maga is már ezen nézeteknek hódol és csupán a közvetlen külső alkalomra vár még, hogy e tekintetben is megtegye a lépéseket, bátorkodik az egyesült értekezlet azon kérelmet előterjeszteni: Kegyeskedjék a közmunka- és közlekedési miniszterium akként intézkedni, hogy a vizek szabályozása ügyében hazánkban időző külföldi szaktekintélyek mostani ittlétük ideje alatt a Dunának Dévény-Gönyő közti vonalát, mint a mely a Vaskapun kivül a Dunának legbajosabb részét képezi, szintén megtekintsék és véleményüket ezen irányban megadják.

— Parádon, mint nekünk onnét irják az Annabál tegnap (26-án) tartatott meg a paradi fürdőben s a legrégibb fürdővendégek állitása szerint oly fényes sikerrel, mint eddig még soha sem. — A környék fiatalsága igen nagy számmal jelent meg s a legjobb kedvvel reggeli 6 óráig táncolt, a gyöngyösi Károly a sok „hogy volt“ — „no még egy kicsit“ miatt alig tehette le pillanatra hegedüjét. — A négyest 34 pár táncolta. A tánczosnők között megemliti tudósitónk a következőket: Kelemen I. (Szeged), Kordin Mariska, Kordin Riza (Bpest), Cettner Aranka (Kápolna), Losteiner Ida, Kiss nővérek (Eger), Erdélyi Anna (Sirok), Mészáros nővérek (Eger), Sir nővérek (Gyöngyös), Suhányi nővérek (Eger), Szlovák nővérek, Deutsch nővérek (Gyöngyös), Brunhuber Gizella kisasszonyok, Marsó L.-né (Maczonka), Dr. Losteinerné, Szekrényessy L.-né (Miskolcz), Kordin J.-né (Budapest) Polgár M.-né, Rohrer V.-né, özvegy Szegszárdyné (Budapest), Köry A.-né (Apostag), özv. Erdélyi J.-ne Sirok, Wolf Károlyné (Eger), Schmal J.-né (Hatvan) urnők.

— Lajos napját nagy ünnepélyességgel készülnek megülni Nagyváradon. E czélból, mint ottani lapok irják, bizottság alakult, mely már megrendelt egy értékes lobogót azon czélból, hogy az Kossuth Lajos hazánkfiának elküldessék. A néveste a körös-utczai vendéglőben fog megtartatni. 5—600 vendégre már is biztosan számitanak. A vendéglő helyiségét két nappal előbb az iparosok fogják diszíteni. A kert helyiség mellett elfolyó Körös vizére tutajokat huznak fel, s e tutajon helyeztetnek el a czigányok, és a dalárda, hogy az ének és zene annál szebben hangozzék a magasba. A névestét teljesen reggelig fogják tartani, s másnap reggel a jelenvoltak együtt viszik ki a lobogót a vasuti állomáshoz, hogy azt Kossuth Lajoshoz küldjék.

— Regény az életből. Nagy Paulina egy fővárosi vászonkereskedőnek leánya a 30-as évek elején általánosan ismert szépség volt Budapesten. Az apa, ki leányát bálványozta, annak bármely bizarr kivánságát sem tagadta meg s igy nem csoda, hogy a szép leány minden bál és mulatságban részt vett. Ezek egyikén megismerkedett egy gazdag földbirtokossal, ki is a szép leányt mindenféle drága ajándékokkal elhalmozta. A fiatal ember rábeszélése folytán, Paulina szeretőjével Bécsbe szökött, a hol egy ideig gondtalan életet folytattak. — Később azonban, midőn a fiatal ember nyomára jött, hogy Paulina másokat is boldogit szerelmével, egy szép napon bucsut vett a kapufélfától. Paulina nem sokáig busult szeretője után, mert csakhamar talált egy bécsi gavallért, ki minden szükségletéről gondoskodott; midőn ezt is tönkre tette, egy bécsi kereskedővel ismerkedett meg, kit rábirt, hogy vele együtt Pestre jöjjön. A kereskedő itt nem sokára csődöt mondván, megszökött, és Paulinát elhagyta. Midőn a hölgy az idő eljártával ledér életével keresni képtelen volt, a főváros egyik mosóintézetébe állt szolgálatba és később nem birván a munkát, koldusnő lett. Az életet is megunván, a Dunába ugrott és a szegény Paulinát, ki már évek óta nem kocsikázott, ma szállitották be a kocsin a kórházba. Zsebeiben találtak egy összegyürt levelet, melyben életrajza volt leirva.

— Hirek a városból. Tegnap délután a Lukács fürdő szomszédságában levő karton-festő gyár mellett, a Dunához levezető köz előtt egy budai bérkocsis lovait usztatni szándékozván a Dunában örvényre akadt, s kocsijával s lovaival együtt elmerült. Az ott jelenlevő Robits Ignácz hajóslegénynek csak a lovakat sikerült megmenteni. A kocsis oda veszett s testét csak 15 percz mulva fogták ki a vizből. — Stern József egy Thaisz kapitány által aláirt, s német nyelven szerkesztett koldulási engedélylyel tegnap délután a Róchus kórházi káplánhoz ment koldulni. Ennek a német szövegü okirat gyanusnak tünvén fel, a koldulót bekisértette a kapitánysághoz. Utközben a siket-néma egyszerre csak megszólalt s előadta a kisérő rendőrnek, hogy az engedélyokiratot ő az utczán találta, s minthogy őt Stern Ignácznak hivják, ez okmányt nyomorának enyhitésére akarta fordítani. A főkapitányságnál a „siketnémát,“ ki különben tisztességesen volt öltözködve, az ügy végleges kideritéséig letartóztatták. — P. grófnőnek az ősz-utcza 29. sz. alatti lakásába tegnap éjjel az ablakon át ismeretlen tettesek betörtek és a szobából 2 ezüst gyertyatartót, 1 ezüst kanalat, egy ezüst irókészletet és egy ezüst gyufatartót elloptak,

— Szerelmi perpatvar. Tegnap este 11 órakor Hlavik József káplár a sugár-uton szeretőjével, Nyikos Klárával sétálgatván, közöttük egyszerre élénk szóváltás támadt. Hogy miről folyt a vita, nem tudja senki, de az összecsődült nép annyit mégis hallott, hogy Hlavik csititotta Klárát, de ez annál jobban lármázott. A káplár az által akart a dolognak véget vetni, hogy a leány karjából kirántotta magát, mi által a nő a földre bukott. Hlavik elszaladt, a leány is csakhamar felkapta magát, de rögtön kiment a Dunára s bele akart ugrani. E szándékában azonban egy matróz megakadályozta. A rendőrséggnel a nő a szóváltás okát megmondani kereken megtagadta.

— Mezenczev tábornok és a nihilista nők. Egy külföldön megjelenő orosz lap sajátságos magyarázatát adja azon merényletnek,

melyet a nihilisták Mezenczev tábornokon elkövettek. Három nihilista, kit Sziberiába számüzésre itéltek, beszéli a nevezett lap, elhatározta megházasodni. Csakhamar jelentkezett is három leány, természetesen szintén nihilisták, kik vállalkoztak a házasságra, s hogy férjeikkel együtt menjenek a számkivetésbe. Minthogy az orosz törvények szerint az ilyen házasságok meg vannak engedve, az illetékes hatóság a három nihilistának megadta az engedélyt, mire a három pár minden további akadály nélkül egybekelt. Később azonban az a rendelet jött, hogy a három nihilista nem megy Sziberiába, hanem a központi fogház börtönében fogja leülni büntetését. Ez a három asszonyt arra birta, hogy kihallgatásra mentek Nabokov igazságügyminiszterhez, hogy e rendeletet szüntesse meg, s őket férjeikkel együtt, mint előbb rendelve volt, küldje Szibériába. Nabokov kijelenté, hogy e dologban nem határozhat s az asszonyokat Mezenczevhez utasitotta. Midőn most a nők ezt kereték fel, a harmadik osztály főnöke hihivó hangon igy felelt nekik: „Tudom, miért jöttetek; de semmit sem fogok megengedni; tudom, micsoda párthoz tartoztok; ezt a pártot eddig jelentéktelennek tartottam, de most látom, hogy ti nagyon ravaszok vagytok, s házasság által akartok szaporodni. Ebből semmi sem lesz, ellenkezőleg; külön bánásmódban fogtok részesülni, a törvényen kivül helyezünk bemeneteket. Elmehettek!“ E válasz közhirré létele után Mezenczevet rögtön a „szent ügy“ legnagyobb és legveszélyesebb ellenségének kiáltották ki a nihilisták, halálra itélték s az itéletet rajta végre is hajtották.

— A miniszterelnök boszuja. Egy velenczei lap beszéli: Mint mindig, ugy ez ülésszak alatt is számos választó fordult képviselőjéhez azzal a kéréssel, hogy egy keresztecskét vagy egy csillagocskát ne sajnáljon a számára kieszközölni. A képviselők természetesen a miniszterelnökhöz fordultak, ki a kért dolgot a legnagyobb készséggel meg is igérte. Az illető decretumok kiállittattak, s e felől a kérelmezőket értesitették. A decretumok csakhamar nagy halommal gyültek össze az elnöki dolgozó szobában. — Midőn az e hó 3-iki szavazás a miniszterelnököt megbuktatta, Depretis fogta magát s mindazon rendjelkérők decretumait a tüzbe dobatta, a kiknek képviselője ellene szavazott.

— A budapesti rendőrök. Egy szegény öreg asszony lakik a kalap-utczában, ki azzal tengeti vén napjait, hogy két szobából álló lakásában „szobaurakat“ tart. Ez a szegény asszony a napokban egy helybeli nyomdaintézetből ment hazafelé, hol elhalt férje után járó 3 frt 50 krnyi nyugdijpénzét vette fel. — Utközben megállt egy utczasarkon, hogy az átvett pénzt megolvashassa; egy rendőr ki figyelemmel kisérgette a piczulákat olvasgató asszonyt, azon semmi által nem igazolt gyanu alapján, hogy az asszony koldulgat, letartóztatta és a főkapitánysághoz bekisérte. Órák kellettek ahoz, mig a bölcs rendőr urak meggyőződtek, hogy az asszony állandó lakással bir s hogy koldulgatni nem szokott. El is bocsátották, de a nála levő pénzből 3 frtot „rabtartási költség“ czimén visszatartottak s csak 50 krt hagytak nála. A lakásába visszatért asszony elpanaszolta baját egyik „szobaurának“ s ez, egy fiatal jogász, megbotránkozva ment a rendőrséghez, hogy a szegény asszonytól jogtalanul visszatartott pénzt visszakövetelje. A jogászgyereket humanus közbenjárásáért majdnem bezárták, de mégis szerintük kegyelemből! — a 3 frtból 1 frtot visszaadtak. Egy állami tisztviselő, ki mindezekről értesült, hasonló humanus érzelemtől indittatva, maga is felment a rendőrséghez s erélyesen kikelvén ezen törvénytelen eljárás ellen, a még visszatartott két forintot is kiszolgáltatni kérte. Rendőr uraimék látva, hogy ilyen erélyes felszólalás után baj keletkezhetik eljárásukból, a pénzt valóban visszaszolgáltatták.

— A kormány megbizhatósága. Tisza-Roffról irják nekünk: A szegedi belvizek kiszivattyuzása czéljából tudvalevőleg a kormány f. év. aprilis havában felszólitást bocsátott ki, hogy a kiknek cséplőgép kazánjuk van,, bocsássák azt a kormány rendelkezésére a következő feltételek alatt: 1. A gőzgép a legközelebbi vasuti állomásra a tulajdonos költségén szállitandó, onnét pedig a kormány költségén szállittatik Szegedre s Szegedről a használat után vissza. 2. A kormány a gép feladása napjától kezdve naponkint 8 frtot fizet a tulajdonosnak mindaddig, mig vissza nem szállitja a gépet. Garantiroz továbbá a kormány legalább 6—8 heti munkát. 3. Ha a gépnek hibája van, a kormány köteles a tulajdonos költségére a gépet kijavittatni. 4. Ha a gép hasznavehetetlen lenne, a tulajdonos költségén visszaküldetik.

Ezek a kormánynyal kötött szerződés főbb pontjai. Ily szerződés megkötése után, mely alá mint a kormány megbizottja és felhatalmazottja Czimermann van aláirva, S. I. tisza-roffi lakos is feladott május 7-én Fegyverneken egy gőzgépet, mely el is vitetett Szegedre. Szegeden az indóháznál Krause budapesti tüzoltó parancsnok vizsgálta meg a gépet s azt jónak és használhatónak találta. Gőzhajón el is szállitották a gépet oda, a hol szivattyuzni kellett.

Időközben Szegeden arra a meggyőződésre jöttek, hogy azt a tömérdek vizet 1000 gép se szivattyuzná ki, azért visszaküldözgetni kezdték a gépeket azon ürügy alatt, hogy roszak, a tulajdonos a költségén. Visszaküldték S. I. gépét is 207 ftra menő utánvételi költséggel, de nem Fegyvernekre, a hol a gép feladatott, hanem Török-Szt.-Miklósra, S. I. ezen qualifikálhatlan eljáráson s a neki okozott káron méltán megboszankodva B. K. szolnoki ügyvéd által bepöröltette a kormányt. A biróság szakértői szemlét rendelt el s e szemlére a maga részéről szakértőül kiküldötte Pum József szolnoki kir. épitészeti főmérnököt, S. J. felperes Wagner szolnoki mérnököt választotta a szakértői bizottságba, a kormány pedig egy budapesti mérnököt küldött le. A szakértői szemle julius 2-dikán megtartatott s mind a három szakértő egyhangulag jónak tartotta a gépet, s annak használhatóságát jegyzőkönyvileg konstatálták. A pör még folyamatban van.

Meg kell pótlólag jegyezni, hogy S. I, a 207. frt utánvételi költségen kivül még 25 frt volt kénytelen vasuti fekbérképen fizetni s igy S. J.-nek összesen 232 frtba került e mulatság, melyet a kormány szegedi matadorjai rendeztek.

De S. J. nem egyedüli ember, a ki igy bolonddá lett tartva. Hasonlóképen járt. W. Farkas t.-sz.-miklósi kereskedő is. Aztán higyjen valaki a kormány szavának!

Vajjon fogják-e tudni mentegetni e gyalázatost eljárás s hogyan?

Rövid hirek. Nagy tüzvész volt a mult kedden Istvánháza a.-fehérmegyei magyar faluban, 18 gazda összes épületei és ingóságai a lángok martalékává lettek. A kolozsvári „Kelet“ gyüjtést indit a károsultak javára, — **Krizsán** bécsi póstakocsist, ki mint akkor jelentettük, Bécsben egy postakocsiból 20,000, frtot kilopott, tegnap a bécsi törvényszék 7 évi börtönre itélte.

Tanügy.

Iskolai értesitők.

* Az eperjesi kir. kath. főgymnasium értesitője (szerk. Nuber Sándor igazgató) jókora kötetet képez. Első czikke: „Adatok Eperjes sz. kir. város haditörténetéből, a legrégibb időktől az 1711-ik év végeig.“ Szorgalmas adatgyüjtésre mutató közlemény Lasztókay László tanártól. A lefolyt tanévre vonatkozó adatok legfőbbjei ezek: Az első osztály tulnépessége folytán (82 jövendék vétetett föl) és mert a növendékek négyféle anyanyelvet hoznak magokkal, párhuzamos osztályt kellett fölállitani, a mi póttanár alkalmazásával járván, csak deczember végén lehetett az osztályt ketté választani, ekkorra hagyatván helyben az igazgatóság fölterjesztése. A tanári kar elvesztette az év folyamában Hattala Parthén ferenczrendi áldozárt, és rendes tanárt, ki az oktatásügyet 30 évig szolgálta. A növendékek száma e tanévben is növekedett; beiratott 370 tanuló s az év végén bizonyitványt nyert 347; ezek közül 30 minden tantárgyból jeles bizonyitványt kapott, jeles és jó 56, jeles, jó és elégséges 197; egy tantárgyból elégtelent 26, kettő vagy több tantárgyból elégtelent 38. Az érettségre jelentkezett 23 tanulóból csak egy utasittatott vissza félévre. A tanári kar 18 tagból állt. A jövő tanévre aug. 27—31 napjain történnek meg a beiratások.

* A trsztenai kir. kath. gymnasium, Árvamegyének ezen középtanodája, most töltötte be fennállásának tizedik évét. E tiz év leforgásáról ad számot a Csáka Károly igazgató által szerkesztett értesitő első czikke. A négy osztályu gymnasium a tanulmányi alapból tartatik fenn, s Trsztena mezőváros kötelezte magát az iskolai épület fentartására és fütésére, s Árvamegye a fölszerelésekhez járult. Tiz év alatt 1034 tanuló iratkozott be. A tanulók átalában birják a magyar nyelvet, mert az előző iskolákban erre kellő gond fordittatik még az izraeliták néptanodáiban is. De a jobbmódu családok a megyén kivül tanittatják gyermekeiket, s algymnasiumi tanulmányaikra sem küldik Trsztenára, mert a mostoha szállás viszonyok közt nehéz őket elhelyezni. A tanulók száma ez év elején 128 volt, az év végén 109. A tápintézet vagyona 8334 frt 93 krt tett. A beiratások augusztus három utolsó napján lesznek. A következő tanévre 20 tanuló láttatik el ingyenes ebéddel. A folyamodók augusztus 20-ig az igazgatósághoz forduljanak.

* A munkácsi kir. állami gymnasium négy osztályába beiratott 132 tanuló s év végén volt 117, a mi a mult évihez képest 13 növekedést mutat. A jövő tanévre a beiratások napjai aug. 29—31.

* A lőcsei kath. kir. főgymnasium értesitőjében (szerk. Halász László igazgató) Behyna Gyula tanár „A magyar dráma története Dugonics Andrásig“ czimű figyelemreméltó irodalmi tanulmányt közöl, ismertetve akkori szinmüirókat és azok müveit. Kár azonban, hogy e tanulmány itt csak szakgatottan jelenik meg. Első része a mult évben volt közölve, s még folytatása jön a következő esztendő értesitőjében. A lefolyt évben 17 tanár oktatott a főgymnasiumban. Az első osztályban segédtannyelvül a német nyelv használtatik. A tanulók összes száma 305 volt az év végén. Az érettséget tizennyolczan tették le, egynek kivételével eredménynyel.

* A nagy-kállói állami főreáltanodában a mult tanévben nyilt meg a 7-ik osztály; de nem bizonyos, hogy a most következő évben megnyitható lesz-e a 8-ik is? Segélyző egylet József főherczeg védnöksége mellett alakult meg, s a tanév végén 46 tagja volt 3072 frtnyi alapitó össseggel és adományokkal. A király 300 frtot, József főherczeg 100 frtot ajándékoztak. Ezzel egy tápintézet alapja van megvetve. Az iskolába beiratott 80 tanuló. A közelebbi beiratások augustus két utolsó napján lesznek.

* A hód-mező-vásárhelyi reform. főgymnázium értesitőjében az első közlemény „Adalékok a tanintézet régibb multjához“, közölve az iskola 1724-ik évből való szabályait. Az 1755-dik évben a tiszteletes professzor ur fizetése készpénzben 80 frtot tett, s naturálékban, (bor, sertés, só, hus, vaj, méz, sajt, széna, fa, stb.) szintén annyi értéket. — A most mult iskolai évre 279 tanuló iratott be; a szegedi vizveszély után 38 növendék ment a h.-m.-vásárhelyi gymnáziumba. A tanárok száma 13. Érettségi vizsgálatra jelentkezett 16 rendes és 2 magántanuló, kik közül kettő két hóra visszavettetett. A beiratások augustus két utolsó és szeptember három első napján történnek.

* A pozsonyi kir. kath. főgymnázium értesitőjében (szerk. Wiedermann Károly igazgató) hosszasb közlemény van Helmár Ágosttól „A magyar zsidótörvények az Árpád korszakban“ czim alatt. A mult tanévben 17 tanár foglalkozott az oktatással; volt 373 rendes tanuló és 16 magántaló. Erettségre jelentkezett 12, szóbeli vizsgálatot is tett 10, kik át is bocsáttattak.

* A csongrád-városi polgári fiuiskola értesitőjében Farkas Béla igazgató kötelességének ismeri hálás köszönettel felsorolni az adományokat, melyekben a közoktatási miniszter részesitette az elmult tanévben az iskolát. Az évi költségekre 300 frtot utalványozott, egy teljesen berendezett ásványgyüjteményt, térképeket, végre a tanitói könyvtár részére 2 (két) darab könyvet. Különben magok a csongrádiak sem közönyösek a tanügy iránt, s noha évek óta sok költséggel kell harczolniok a Tisza áradásai ellen, ez iskolának nemcsak palotaszerü épületet emelt, hanem folyton törekszenek, hogy iskolái a nemzeti müveltség terjesztőivé váljanak. A négy osztályu polgári fiuiskolában a tanitó-testület 6 rendes tanárból állt; a tanulók száma 51 volt. Az iskolaszék tiz szegény tanulót látott el szükséges tankönyvekkel. A beiratások szeptember első napján kezdődnek.

* A szamosujvári örmény kath. algymnasium értesitőjében az első czikk Novák Gergelytől van s értekezik az istenség létezéséről és a monotheismusról, idézve szent atyák és különböző irók nyilatkozataiból. A tanári kar 6 rendes és két mellékes tanárból állt. Az iskola fennállása óta (1861) a lefoly tanévben volt legnagyobb a tanulók száma: 118 a négy osztályban. Az erkölcsi viselet és szorgalom is elismerésre méltó. A beiratások aug. 29. és 30. meg szeptember első napján lesznek.

* A kecskeméti ref. lyceum értesitőjében Nagy Ferencz tanár „Bölcsészet a középtanodában“ czim alatt fejtegeti, hogy milyen tért engedjünk a bölcsészet tanitásának a középiskolákban, s a mellett van, hogy minél nagyobbat, mert attól tart, hogy a minden áron gyakorlatias, reális iránynak minél hamarább megadja árát a társadalom és a haza. A Csabai Imre igazgató által szerkesztett „Értesitvény“ második czikke foglalkozik a kecskeméti oktatásügy hajdanával is fölemlitve, hogy az iskola legrégibb jegyzőkönyve 1679-ből való, de már a XVI. század végén virágzott a reformátusok iskolája. Sz. Erzsébethi Ferencz rektornak 1706-ban kiadott konvencziónálisa ez volt: 100 rénes forint pénzbeli fizetés; öt fertály buza 14 ft 40 denár, egy kösó 3 forint, ötven fő káposzta 3 forint 50 denár, egy pint méz 60 dr, egy pint vaj 1 frt 20 dr, fél font bors 75 dr, huszonöt font faggyu gyertya 1 frt, 50 dr, egy mázsa hus 3 frt, egy sertés 9 forint. Összesen 136 Rf, 95 dr. Mivel pedig ő kegyelme az szolgálatban 8 holnapnál többet el nem töltött, ahoz képest az 4 holnapra obveniált részt megirt summábul subtrahálván, esik az 8 holnapokra 9 Rf. 31 dr. A most végződött iskolai év alatt 11 rendes és 4 rendkivüli tanár adott oktatást 188 tanulónak. Érettségi vizsgát 28 rendes és 8 magán tanuló tett, s visszavettetett kettő. A lyceum összes bevétele 14,783 frt 30 kr, a miben a tandijak 1200 frtot tesznek. A kiadás 11,210 frt. Az ösztöndij alapitványok 868 frt. A tápintézetbe a teljes ellátásért havonkint 7 frtot fizetnek. A lefolyt évben átlag 31 ifju étkezett a tápintézetben, teljes ingyen ellátásban és lakásban 5 kisebb felszolgáló tanuló részesült.

* A békés-gyulai po'gári fiu-tanodában hét tanár adott oktatást a négy hittanáron kivül. A négy osztályra beiratott 117 növendék, s az év végén 98 maradt. A tanév szept. első napján kezdődik. Tandij 5 frt, beiratási dij 1 frt, könyvtárra 50 kr.

* A nagy-szombati felekezetnélküli polgári fiiskola az idén adta ki első értesitőjét, Szerkeszté Goldberger Soma igazgató. Az iskola 9 év óta áll fent, a tantárgyak legnagyobb részét azonban 1876—77-ig németül adták elő. A tanulók száma az utolsó években nem mutat növekedést, a minek oka — mint az értesitő mondja — mert az előző években sok olyasmi fordult elő, a minek kára lett a jó ügyre, s a polgári iskolák czéljával nem ismerős közönség bizalmát csökkentette. A bizalmatlanságra okot szolgáltató körülmények azonban már el vannak háritva. Az iskolában öt rendes tanár, két segédtanár, és három hitoktató müködött. A négy osztályu tanodába 77 tanuló iratkozott, s az év végén 73 volt. A beiratások szept. 2—5 napjain történnek.

* A debreczeni helv. hitvallásu nyolcz osztályu leánynevelő intézet értesitőjét Dóczy Gedeon igazgató állitotta össze. Az intézetre az egyháztanács által választott iskolaszék ügyel föl. Összesen tizenketten foglalkoztak a tanitással, köztük négy tanitónő a szépirással, német, franczia nyelvvel, földrajzzal, kézimunkával és zongorával. Összesen 170 volt a növendékek száma. Az intézet átalános ismertetését nélkülözzük az értesitőben, pedig főkép az ily magasb foku leányiskolákról nem lehet eléggé ismételni a tudnivalókat. Fölvétetik az intézetbe valláskülönbség nélkül a hatodik évét betöltött minden leány gyermek. A beiratások a helybeli helv. hitvallásuakra aug. 30-tól szept. 3-ig. A tandij az első osztályban 20, a többi osztályokban 30 frt, ezenkivül 2 frt fizetendő. A tandijat két részletben félévenkint előre kell fizetni. Kik iskolai bizonyitványt nem mutatnak elő, fölvételi vizsgát tartoznak tenni. s e vizsga dija 6 frt. Nehány növendék bentlakásra és ellátásra is elfogadtatik évi 300 frtért. Női disz munkákra külön dij mellett is adnak oktatást.

* A trencséni kir. kath. főgymnasiumban a tanulók összes száma 230 volt, a tanárok száma 14. A tanév májusban végződött az épitkezések miatt. Az uj iskola, mely 50,000 frtba kerül, szeptemberre készül el. A beiratások szept. 7—9 napjai lesznek. A Pfeifer Antal igazgató által szerkesztett értesitőben a bevezető czikk Bellaagh Aladártól való és szól a vallás-erkölcsi nevelés szükségességéről iskoláinkban.

* A losonczi állami tanitó-képezde tiz év óta áll fenn Terray Károly igazgatása alatt, ki az idei értesitőt is kiadta. Tiz év előtt 18 növendékkel nyilt meg, de évről-évre gyarapodik, s a lefolyt évben 95 volt. Összesen száz vétetett föl, bentlakásra 60, továbbá köztartásra 26 és 12 izraelita államsegélyre. A tanárok száma tizenegy. A bentlakás szüksége elvül van kimondva, a lakások szük volta miatt azonban csak apránkint lehetett keresztül vinni, s jelenleg 60 helyezhető el. Addig a szegény, de jelesebb növendékek vagy pénzbeli segélyben részesültek, vagy étkezéssel, szállással és mosással láttattak el. Oktatást vettek a növendékek a zenegyakorlatban kertészet- és mezei gazdaság gyakorlásában (e czélra öt holdnyi kert szolgál), a selyemtenyésztésben, a könyvkötésben, esztergályozásban, müfaragásban stb. Az államsegélyt az izraelita növendékek készpénzben kapják; köztük 5 nyert egyenkint 8 frt havonként, hét pedig 5—5 frtot. A tanév szeptember első napján kezdődik. A felvételre a meghaladott 15 év és a sikeresen bevégzett négy algymnásiumi osztály, vagy ezt pótló felvételi vizsga kivántatik. Az államsegélyben részesülni kivánók az illető polg. község által kiállitandó s lelkészök által is megerősitendő szegénységi bizonyitványt csatoljanak ez ügyben benyujtandó folyamodványukhoz.

* Jászberényben a Riszner József és neje által fentartott s nyilvánossági joggal felruházott nyolcz osztályu felsőbb leánynevelő- és tápintézetnek összesen 64 növendéke volt, a tanitással foglalkozó tanerők száma pedig 15. A beiratások augusztus 28-án, a tanév pedig szept. 9-én kezdődik. Az „értesitő“ nagyobb részét Riszner Józsefné értekezése foglalja el „Sisyphos köve“ czim alatt. A leánygyermekek teljes kiképeztetését nevezi sisyphosi feladatnak.

* A vágujhelyi izraelita nyilvános alreáltanoda egész Nyitramegyében az egyetlen reáltanoda, és — mint a dr. Máhler Miksa igazgató által kiadott értesitő mondja — a magyar nyelvet és szellemet terjeszti. A mostoha anyagi viszonyok azonban még mindig gátolják a negyedik osztály felállitását. Wiedermann Károly pozsonyi tankerületi főigazgató év közben meglátogatta az intézetet s dicsérőleg nyilatkozott az előmenetel és magyaros szellem felől. Nyolcz tanár müködött, s a tanulók száma 77 volt. Az intézetbe ujonnan belépő tanuló 2 frt fölvételi dijat fizet, a többi tanuló 1 frtot. A beiratások augusztus 30-tól szept. 2-ig tartanak.

Irodalom.

— A „Magyar Lexikonból“, Rautmann kiadásában és Somogyi Ede szerkesztésében megjelent a 32. és 33-ik füzet, melyek a Birmától Boliviaig terjednek, s egy-egy rajzot is adnak. Ára a füzetnek 30 kr.

— A külföld számára Hunfalvy Pál által szerkesztett „Literarische Berichte aus Ungarn“ folyóiratból megjelent a 3-ik füzet. A vállalat a tudományos akademia, muzeum, természettudományi társulat, a történelmi társulat, Kisfaludy társaság, s átalában csakis egy barátságos czirkalom által vonható bizalmas kör mozgalmait és barátainak müködését ismerteti s azokból állitja ki tudományosságunk és irodalmunk nagyságait. No de hát ez is jobb, mint semmi. Német lapok olykor kutforrásul használják, s legalább nem meritenek iszapos forrásból. A mostani füzet a „Budapesti Szemle“ után adja Fuchs Tivadar értekezését a germánok államszervezetéről. Szabó József értekezése is megtalálható benne az „urvölgyit“-nek elnevezett uj ásványról. Ballagi Aladár a Henszlman vezető karjain a lőcsei müemlékekhez viszi az olvasót. Megtaláljuk benne Keleti Gusztávnak a Deák-szobor pályázatáról ir jelentését; egy ismertetést az ó-gyallai csillagvizsgálóról. Az irodalomról szóló rovat a közoktatásügyi miniszteriumnak 1876—78-ik jelentését kivonatozza tanügyünkről. Ismerteti és birálja Gumplovicznak a monarchiánkbeli nemzetiségek jogáról irt német könyvét is. Lindner Ernő a szepesi német dialektusu dalokról, Salamon Ferencz pedig a magyarok Árpádkori hadi történe'méről irnak. Van referáda a tudományos intézetek üléseiről, kivonat Fraknóinak Horváth Mihály fölött mondott emlékbeszédéből, s végül a magyar folyóiratok és ujabb könyvek jegyzéke.

— **Zenemü.** Horváth Atilláról a kiváló tehetségü világtalan zongoramüvésztől „Szegedi buvirágok“ czimü zeneköltemény ielent meg. Ajánljuk a zongorázó közönség figyelmébe. Ára 60 krajczár.

Egyletek, társulatok.

— A magyar orvosok és természetvizsgálók Budapesten tartandó XX-ik nagy gyülésében részt venni kivánóknak Sztupa Gy. pénztárnok tudomásukra hozza, hogy a tagsági jegyeken kivül az előleges értesitések is elkészültek és igy a tagsági 6 frt beküldése után a vasuti igazolványokkal egyetemben az illetőnek azonnal megküldetnek, a tagsági jegy megrendelése alkalmával nem mulasztandó el az indulás helyét valamint a közben eső külön vasutakat megjelelni, hogy mind azon vasutak igazolványait is meg lehessen küldeni. Mai napig a 33% engedményt adtak: a magyar kir. állam-, a tiszavidéki, alföldfiumei, északnyugoti, kassa-oderbergi, osztrák-állam-vasuti igazgatóságok.

— A magyarországi Kárpát-egylet aug. 3-án d. e. 10 órakor tarja meg rendes közgyülését Tátrafüreden. A vasuttársulatok az oda utazókat $33\frac{1}{3}$% árleengedésben részesitik.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru- és értéktőzsde julius 27.

Gabnatőzsde. A buzaüzlet emelkedő iránya ma ujabb haladást tett. A kinálat mérsékelt, a vételkedv élénk maradt. Ma több mint 15000 mmázsa adatott el és pedig átlag 10—15 krral drágábban. Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 78.5 k. 11.57, 500 mm. 78.5 k. 11.60, 100 mm. 76.6 k. 11.50, 2800 mm. 78.5 k. 11.60, 800 mm. 78 k. és 100 mm. 77.3 k. 11.50, 300 mm. 77 k. 11.20, 500 mm. 76.5 k. 10.85, 100 mm. 75.7 k. 10.65, 800 mm. 75.7 k. 10.70.

Kanizsai: 1600 mm. 75.3 k. 10.75.

Dunavidéki: 750 mm. 75.7 k. 9.90 (rozsos.)

Bácskai: 2000 mm. 74 k. 10.15, 600 mm. 74.2 k. 9.25 (üszkös).

Pestvidéki 800 mm. 75·7 k. 10.45.

Bihari: 100 mm. 79.2 k. 11.50, 1000 mm. 76.4 k. 10.25.

A kötések mind határidőre történtek.

Usanceok:

Buza tavaszra 11.65—11.70, őszre 10.85—10.90,

Zab tavaszra 5.70—5.80.

Káposztarepcze $12\frac{1}{8}$—$12\frac{2}{8}$, bánáti julius-augusztusra 11—$11\frac{2}{8}$.

Értéktőzsde. A mai magánforgalomban a teljes üzlettelenség mellett csak néhány kötés történt. Osztrák hitelrészvényekben 272.75-ön történt kötés.

Vidéki-piaczok.

Temesvár, jul. 26. (Temesvári Lloyd.) Buza 73 k. 7.70—7.80, 74 k. 8.20—8.30, 75 k. 8.70—8.80, 76 k. 9.20—9.30; rozs 5.50—5.60; árpa 5.50—5.60 frt; zab 4.70—4.80 frt; tengeri 4.60—4.80 frt; repcze 10.25—10.30 frt.

Baja, jul. 25. Buza 8 frt 50, rozs 5 frt 10, árpa 4 frt 70, tengeri 4 frt 80, zab 5 frt 20.

Arad, jul. 26. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) E héten tartós szilárd hangulat és emelkedő irányzat mellett megváltozott a gabnaüzlet jellege, a mennyiben az uj árubani behozatalok lehetővé tették a forgalmat. Kedden ugyan még nem volt elegendő behozatal, de a tegnap Aradon megtartott hetivásár, mi a mennyiséget illeti, már a jobbakhoz volt számitható. Ellenben az árak a tulajdonosok merev magatartása folytán oly magasak voltak, hogy bátran állithatjuk, miszerint azok a budapesti árakat 25—30 krajczárral felülmulták.

Vásároltatott buza Uj-Aradon 8.70—9.20—40-ig minőség szerint, rozs igen csekély kinálat mellett 5.50—70-ig. Tegnapi piaczunkon buza minőség szerint 8.70—9.70-ig sőt 10.20-ig, rozs, mely élénk keresletnek örvendett, 5.80—6 forintig.

Buzából 1200—1500 méterm. állhatott a piaczon, rozsból alig 300—350 méterm.

Tengeri gyenge kinálat mellett 4.45—50 kron vétetett.

Uj árpa, mely mult héten még 4.20—30 kron könnyen, tegnap csak 4.80 kron volt kapható.

Vegyes közlemények.

⁂ **A magyar üvegbiztositó szövetkezet** ma d. e. 9 órakor tartotta rendkivüli közgyülését Schulteisz Gusztáv elnöklete alatt. Rendkivül zajos volt e kis közgyülés. Ugyanis arról volt szó, hogy a szövetség liquidáljon-e, vagy sem. Pálffy ügyvéd előadta, hogy az intézetnek kevéssel alakulása után már 2030 frt passivája volt az alapban, dijbevételekben most volt 1200 frt. a károk 300 frtot tesznek és mégis a pénzkészlet jelenben csak 14 frt. Három órai tanácskozás után szavazatra került a dolog! 25 szavazat liquidálásért, 39 pedig a további fenmaradásért adatott be. Ezzel az ülés eloszlott.

⁂ **Mennyi virág szükséges 1 kilogram méz előállitására.** A párisi vegytani akadémiának ez irányban eszközlött kutatásai szerint 250 teljesen kifejlődött virágfej ad 1 gramm czukrot, miért is 1 kilogrammhoz 125,000 fej szükséges. Miután pedig minden egy fej 60 egyes virágcsát tartalmaz, ennélfogva 7.500,000 virágcsa mézkelyhe vétetik igénybe 1 kilogramm czukor előállitásánál. Ha a méz czukortartalma 75 perczentre vétetik fel,ez esetben 1 kilogramm méz nyeréséhez 5.600,000 virág igényeltetik.

Bukások. A bécsi hitelezői egylet a következő fizetésképtelenségeket teszi közé: Kohn J. Móricz papirkereskedő Prágában; Kislinger és Manazek bejegyzett kereskedői czég Saazban; Hoffmann Antal Bécsben; Binder A. asszony Bécsben; Hermáth János kereskedő Zilahon.

Iparügyek.

— **A soproni házi-ipar iskola** évi müködéséről megjelent értesitő nyomán, a sopronvidéki háziiparról a következő adatokat közölhetjük: A mult év novemb. 1-én megnyilt soproni házi-ipar iskola három tanfolyamot foglal magában, melyet a lefolyt tanévben 60 növendék látogatott. A növendékek a következő tárgyakban nyertek oktatást: gyékény-, szalma- és kosárfonásban, lombfürészelésben, végre müfaragás és asztalosmunkákban. Az év közben készült tárgyakról junius hó 22. és 23. kiállitás rendeztetett, mely meglepő eredményt mutatott fel. Ama tanitók, kik az idei tanfolyamot bevégezték, valamint ama képezdei növendékek, kik az életbe kilépnek egy miniszteri rendelet alapján háziipar-iskolákra nézve államérvényes bizonyitványokat nyertek. Hogy a tanonczok ne csak munkássághoz, hanem a takarékossághoz is szokjanak, jövő évre az iskolai-takarékpénztár is életbe léptettetik. Az egyletnek továbbá az a törekvése, hogy a háziipar oktatást a képezdei növendékekre nézve kötelezővé tegye. Az iskolát a lefolyt tanévben a kormány 500 frttal segélyezte. Végre felemlitjük, hogy a sopronvidéki házi-iparegylet összes bevételei az alaptőkével együtt 2366 frt 25 krt, az iskola berendezési és fentartási költségei pedig 1600 frtot tesznek. A felnőttek tanfolyamába beirt 25 növendék közül volt 2 tanár, 2 tanitó és 21 képezdész; a fiosztályba beirt 20 növendék közül pedig: 3 gymn. 4 reáliskolai és 16 népiskolai tanuló.

Munka és üzlet.

— **Kenyérszállitás.** A budapesti lipótmezei országos tébolydában az 1880. évi január 1-től deczember hó végéig szükséglendő kenyér- és zsemlyeszállitás biztositása czéljából 1879. évi augusztus hó 27-én d. e. 10 órakor irásbeli zárt ajánlatok melletti árlejtés fog tartatni. E czélból minden vállalkozó 1200 frt bánatpénzzel és 50 kros belyeggel ellátott, sajátkezüleg aláirt irásbeli ajánlatában, mely legfeljebb 1879. évi augusztus hó 27-én 9 óráig fogadtatnak el, azon százaléknyi elengedést, melyet a következő egységi árakból és pedig: 80 gramm zsemlye 2 kr., tehér liszt 560 gramm kenyér 10 kr., fehér liszt 560 gramm kenyér 6 kr., rozs liszt 320 gramm kenyér 4 kr., rozs liszt összesen 22 kr, elengedni kiván, számokkal és betükkel tegye ki. A nem ezen áregység szerint vagy nem az összes áregységre (22) kr. vonatkozó ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. A szállitandó czikkek mintái, valamint a szerződési feltételek, emlitett intézet irodájában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

— **Haszonbér.** A szamosujvári királyi fegyintézet tulajdonát képező ugynevezett „Vár korcsma“ s az azzal együtt járó italmérési jog jövő 1880-ik év január hó 1-től 1883-ik év deczember 31-ig terjedő három évre haszonbérbe levén kiadandó, e czélból folyó évi augusztus hó 28-ik napján délelőtt 10 órakor az intézet hivatalos helyiségében zárt ajánlatok elfogadása mellett nyilvános árverés fog tartatni.

— **Dohány nagy tőzsde bérbeadás.** S.-Szt.-Györgyön a dohány nagytőzsde augusztus 14-én tartandó versenytárgyaláson bérbeadatik. Évi forgalma mintegy 56.000 frt. Óvadék 200 frt. Részletes feltétele'k a n. szebeni m. k. pénzügyigazgatóságnál megtekinthetők.

— **Dohánytőzs-bérbeadás.** A hátszegi dohány-nagytőzs augusztus 18-án tartandó versenytárgyaláson bérbeadatik. Évi forgalma 30.000 frt. Bánatpénz 60 frt. Részletes feltételek a n.-szebeni pénzügyigazgatóságnál megtekinthetők.

Napirend julius 28-án.

Naptár. Hétfő. Kath.: Incze pápa. Prot.: Sámson. Görög-Orosz: Julius 16. Atenogon. — Nap kél 4 óra 36 perczkor. Nyugszik 7 óra 36 perczkor.

Muzeumban nyitva van a természetiek tára d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.

Főv. pénzügyi bizottság ülése d. e. 10 órakor.

Főv. középitészeti bizottság ülést tart d. u. 4 órakor.

Margitszigeten a felső vendéglőben a rimaszombati zenetársulat játszik.

Orsz. képzőmüvészeti csarnok d. e. 9 órától d. u. 5 óráig nyitva.

Orsz. gazdasági és tanszermuzeum d. e. 10—12 és d. u. 2—4 órák közt nyitva.

Egyetemi könyvtár d. u. 4—8 óráig nyitva.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.

Akademiai könyvtár nyitva d. u. 3—7 óráig.

Az állatkert nyitva egész nap.

Árverések: Diamantstein Ignácz 3128 frtra b. ingatl, és Fischer András 15.606 frtra b. ingatl. a bpesti tszéknél, d, e. 10 órakor.

Hajóforgalom julius 25 én.

A főváros Duna balpartján a köv. vizi jármüvek kötöttek ki: Geringer és Berger m. h. 2093 mm. buza és 197 mm. zabbal Bajáról. Telts Bertalan 6 talpja 150 mm. zsindelylyel Komáromból, Haasz Lipót 8 talpja 200 mm. deszkával Komáromból. Mészáros Máté „Juliska“ nevü m. h. 460 meter tüzifával Marótról. Luczenbacher Pál m. h. 335 met. tüzifával Szobbról. Heim Brodasius m. h. 32 méter tüzifa, 12 m. házi butor és 32 hectoliter borral Ujfaluból. Füstös János dereglyéje 125 m. lépcsőkővel Váczról. Luczenbacher Pál 2100 m. kőszénnel Táthról.

Kalauz.

Miniszterelnökség Budavár, gróf Sándor-palota. Hiv fogadás szerdán délután 5—6 óráig.

Honvédelmi miniszterium Budavár, Szt.-Háromság-tér 123. sz. Hiv. fogadás, vasárnap déli 10—2-ig mindenkor előleges feljegyzés mellett.

Belügyminiszterium Budavár, országház. Hiv. fogadás szerda d. u. 1—2 óráig.

Pénzügyminisztrium Budavár, Sz.-Háromság-tér 124. sz. Elfogadás, kedd és péntek d. u. 3—4 óráig.

Földmiv. ipar s keresk. miniszterium Budapesten Ferencz József-tér Nákó-féle hazban. Hiv. fogadás, szerdán d. u. 5—6 óráig.

Közlekedési miniszterium Pest, tükör-nteza 1. sz. Hiv. fogadás, csütörtök d. u. 5—6 óráig.

Igazságügyminiszterium Pest, Deák-uteza 14. sz. Hiv. fogadás vasárnap d. e. 11 órától d. u. 2 óráig.

CSÁVOLSZKY LAJOS
felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos.

Nyilt-tér.

Üzlethelyiség-változtatás.

Norinbergi és diszmüáru nagybani raktárunkat
a (két) sas-utcza 2. sz.
Erzsébet-téri sarokházba áttettük.
Schnitzer és Karfunkel.

MATTONI-féle
GIESSHÜBLI ÉDECSEI emésztési és mell-gyógyszer
Császár FORRÁS-SÓ (sel purgativ.)
BUDAI KIRALY-keserüviz-források a legjobb szer a székrekedés és az ebből eredő betegségek ellen.
Bécs: érdem-érem 1873. Páris: ezüst-érem 1878. Deák Fer.-, Huuyady Mátyás-, Gr. Széchenyi Istv.-, Szt.-Istv., Heinr.-s Hildegarde-források.
Raktár-helyiség: Budapest, Ferencz-József-tér 3-dik szám. Diana-fürdő
a bel- és külföld összes nagyobb ásványvizkereskedéseiben.

Budapesti szinlapok.

Hétfő, julius 28-án.

A nemzeti szinház zárva.

—

NÉP-SZINHÁZ.

ERDŐSI EUGENIA k. a. mint vendég.

Angot asszony leánya.

Operet 3 felv. Irták Glairville Siraudin és Koning. Forditotta Tornai Pál. Zenéjét szerzé Charles Lecocq. Személyek:

Klerett	Erdősi E.	Larivogyié	Tibanyi
Lánzs	Jenei A.	Lusár	V. Kovács
Pomponé	Karikás	Trénicz	Bakonyi
Ánzs Pitu	Kápolnai	Huszárkapitány	Bátori

Kezdete ½8 órakor.

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában, Károly-kaszárnya (rostély-utcza 3. szám.)